

Akran Değerlendirmenin Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamalarına Etkisi

Mehmet Akpınar ¹

Öz

Bu araştırmada akran değerlendirme tekniğinin öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada problemin bir yönünün derinlemesine ve kısa sürede çalışılmasına imkân sağlayan nitel araştırma yöntemlerinden “durum çalışması” kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi’nde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programına kayıtlı öğretmen adayları, örneklemi ise son sınıf öğrencilerinden seçilen 14 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklem seçimi yapılırken zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumlar hakkında bilgi veren “amaçlı örnekleme yöntemlerinden”, “benzeşik (homojen) örnekleme yöntemi” kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, “yarı yapılandırılmış görüşme formu” ve “gözlem formuna” başvurulmuştur. Gözlem formu yoluyla elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden “betimsel analiz tekniği” ile çözümlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde ise “içerik analizi tekniği” kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; akran değerlendirme yaklaşımının, öğretmen adaylarının daha nitelikli yetiştirilmesinde ve öğretmenlik mesleğine ilişkin yetkinliklerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynadığı, genel olarak akran değerlendirmesinin öğretmen adayları üzerinde olumlu yönde etki bıraktığı gibi birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlardan yola çıkarak; öğretmenlik uygulamalarına akran değerlendirme süreci dâhil edilerek öğretmen adaylarının mesleki beceri bakımından daha iyi yetiştirilebilme ortamı oluşturulabilir, akran değerlendirme yaklaşımına yönelik öğretmen adayları uzman kişiler tarafından çok iyi haberdar edilebilir ve sürece yönelik detaylı bilgilendirilebilir, şeklinde birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Akran Değerlendirmesi
Öğretmenlik Uygulaması
Öğretmen Adayları
Sosyal Bilgiler

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 03.08.2018
Kabul Tarihi: 24.01.2019
Elektronik Yayın Tarihi: 29.07.2019

DOI: 10.15390/EB.2019.8077

¹ Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkiye, makpinar66@yahoo.com

Giriş

İçinde yaşadığımız çağ birçok alanda olduğu gibi bilginin türü ve aktarımı açısından da gelişmelerin ve değişimlerin etkisini gösterdiği bir zaman dilimidir. Bu zaman diliminde yaşanan gelişmelerin gerekli hâle getirdiği nitelikli insan gücüne duyulan ihtiyaç, devletlerin eğitim sistemlerine yani bu sistemler aracılığıyla gerçekleştirilen eğitimin niteliğine odaklanmalarına neden olmuştur (Sabancı ve Yazıcı, 2017). Bu anlayıştan hareketle gelişen dünyaya adapte olmak ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için Milli Eğitim Bakanlığı 21. yüzyılın başında ilköğretim programlarında yenilikler gerçekleştirmiştir. Hazırlanan yeni programlarda davranışçı ve bilişsel yaklaşımlar yerini; öğrencinin deneyimine, bakış açısına, duyu ve düşüncelerinin dikkate alındığı ezber olmayan bütüncül bir eğitim anlayışına bırakmış ve bu anlayış doğrultusunda yapılandırmacı yaklaşım benimsemiştir (Akkuş, 2014).

Yapılandırmacı yaklaşımın göz önünde bulundurulduğu programlarda, bilginin öğrenci tarafından yapılandırıldığı kabul edilmiş ve öğretmen merkezli geleneksel öğretim anlayışından uzaklaşmıştır. Bu ortamlarda birey, eleştiren, araştıran, problem çözen, bilgiyi keşfetmeye çalışan, öğrenmede aktif ve düşündüklerini yansıtan (Yager, 1995; Cihanoğlu, 2008). Görüldüğü gibi bu özellikler ya da kazanımlar, geleneksel anlayışta öğrenciden beklenen, aktarılan bilgileri almak ve sorulduğunda tekrar edebilmek gibi özelliklerden farklıdır (Shepard, 2000; Delandshere, 2002). Dolayısıyla, yeni öğrenme anlayışıyla öğrencilerden beklenen kazanımların değişmesi, bu kazanımların ölçülmesinde kullanılan ölçme değerlendirme yöntemlerinde de değişikliği gerekli kılmıştır (Gipps, 1994; Rowntree, 1987; Shepard, 2000). İşte, bu gereklilik son yıllarda tüm dünyada önem kazanan alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesine yol açmıştır (Assessment Reform Group (ARG), 2002; Gipps, 1994; Glover ve Thomas, 1999; Ross, Hannay ve Hogaboam-Gray, 2000; Stiggins, 2000; Yurdabakan ve Olgun 2011; Wiggins, 1998).

Alanyazında alternatif ölçme değerlendirme yöntemleri, günlük yaşamla ilgili konulardan seçilmiş, performansa dayalı yöntemler olarak tanımlanmaktadır (Newmann, 1997; Palm, 2008; Wiggins, 1993). Bu özelliği ile alternatif ölçme yöntemleri çoktan seçmeli ve doğru-yanlış türü gibi hazır olarak verilen cevaplar arasından seçmeyi gerektiren soruları içeren testler dışındaki yöntemler olarak da tanımlanmaktadır (Libman, 2010). Bu yöntemler arasında performans, proje portfolyo, öz değerlendirme ve akran değerlendirme sayılabilir (Anderson, 1998; Ayas, 2016; Baki, 2008; Ataman ve Kabapınar, 2012). Geleneksel değerlendirme yöntemlerinin belirtilen alternatif değerlendirme yöntemleriyle beraber kullanılması, öğretim ortamlarının farklı açılardan zenginleşmesine de katkı sağlayacaktır (Dündar, 2016).

Öğretim ortamlarının bu şekilde zenginleşmesini sağlayacak olan unsurlardan biri olan akran değerlendirme, öğrencilerin çalışmalarının kendi yaşlıları tarafından yorumlanarak bu çalışmaların niteliği hakkında karara varılmasını sağlayan bir değerlendirme yöntemidir (Temizkan, 2009; Alıcı, 2008; Çepni, 2008; Falchikov, 2001; Majdoddin, 2010). Bu yönü ile akran değerlendirme, öğrencinin, kendisinin ve akranlarının çalışmaları ile ilgili bağımsız kararlar alabilme ve görüş bildirme becerilerini geliştirme noktasında önemli bir araçtır (Temizkan, 2009). Bu yöntem öğrencilere sıkça geribildirim alabilme imkânı vermesinden dolayı ve özellikle de öğretmenlerin tüm öğrencilere bireysel dönüt vermesinin mümkün olmadığı kalabalık öğretim ortamlarında tercih edilebilmektedir (Dündar, 2016).

Akran değerlendirme sürecinin uygulama aşamaları (Moskal, 2003, aktaran Olgun, 2011) aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

1. Değerlendirme amaçları ve hedefleri belirlenmesi,
2. Değerlendirme görevleri belirlenmesi,
3. Puanlama kriterlerinin belirlenmesi,
4. Değerlendirmenin yönetilmesi ve uygulanması,
5. Değer biçilmesi,
6. Puanların hesaplanması ve yorumlanması,
7. Geri bildirim yapılması.

Akran değerlendirme sürecinde akran puanı ve akran geribildirimini olarak iki önemli unsur bulunmaktadır (Lu ve Law, 2011). Akranların puan vermesi sırasında değerlendirme sürecinin etkililiğini sağlamak adına öğrencilere kullanacakları değerlendirme kriterleri ya da rubrik sunulmakta ve öğrencilerden kendilerine belirtilen bu kriterleri takip ederek akranlarına puan vermeleri istenmektedir. Bu değerlendirme sürecinin diğer unsuru olan geribildiriminde ise öğrencilerden akranlarının çalışmaları hakkında onların gelişimine katkı sağlayacak yapıcı eleştiri ve önerilerini içeren görüşlerini ifade etmeleri beklenmektedir (Liu ve Carless, 2006; Meek, Blakemore ve Marks, 2017). Bazı araştırmacılar akran değerlendirmede sadece geribildirim sağlanmasını öğrenme sürecini olumsuz etkileyeceği için not verilmemesi gerektiğini belirtmektedirler (Black, Harrison, Lee, Marshall ve Wiliam, 2003; Sadler ve Good, 2006; Søndergaard ve Mulder, 2012; Snowball ve Mostert, 2013; Topping, 2009).

Akran değerlendirmenin öğrencilerin öğrenme ve gelişimleri üzerine olumlu etkilerini gösteren pek çok çalışma bulunmaktadır (Efe, 2014; Falchikov, 2001; Gümüşok, 2014; Güner, 2012; Çınar, 2014; Uysal, 2008; Özan, 2008; Bozkurt ve Demir, 2012; Koç, 2011; Reinders ve Lazaro, 2007; Le Hebel vd., 2018; Vickerman, 2009). Falchikov (2001) akran değerlendirmenin öğrencilerde öğrenme düzey ve kalitesini geliştirdiği ve bu sonuca özellikle akran geribildiriminin etkisi olduğunu belirtmektedir. Bu süreçte sağlanan geribildirimler sayesinde, değerlendirilen öğrencilere kendi öğrenmelerini düzeltme imkânının verilmesinin yanı sıra, değerlendiricilere de objektif kriterler ve iyi performansın nasıl olması gerektiğini anlama, kendi performansını gözden geçirme, diğer bir ifade ile öz değerlendirme yapma imkânı tanınmaktadır (Boud, 1995; Boud, Cohen ve Sampson, 2001; DüNDAR, 2016). Dolayısıyla, öğrenciler akranlarının çalışmalarını değerlendirirken, aslında kendi çalışmaları üzerine de düşünme fırsatı bulabilmektedirler (Boud, 1995). Yapılan araştırmalarda akran değerlendirmesinin öğrencilerin kendi öğrenmelerini planlamalarına, kendi güçlü ve zayıf yanlarını belirlemelerine, üst bilişsel becerilere sahip olmalarına, yansıtıcı düşüncelerine ve problem çözme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olmasının yanı sıra, sınıftaki öğrencilerin birbirleriyle olan ilişkilerini arttırmasına da katkıda bulunduğu ifade edilmektedir (Tseng ve Tsai, 2007; Sluijsmans, Dochy ve Moerkerke, 1999; Nicol ve Macfarlane-Dick, 2006).

Araştırmalar akran değerlendirmenin öğretmen adaylarının öğretmenlik becerilerinin gelişimine de olumlu etkileri olduğunu ortaya koymaktadır (Al-Barakat ve Al-Hassan, 2009; Biri, 2014; Gielen, Peeters, Dochy, Onghena ve Struyven, 2010; Hinett ve Weeden, 2000; Koç, 2011; Sluijsmans ve Prins, 2006). Al-Barakat ve Al-Hassan (2009) Ürdün'de öğretmen adayları ile yaptıkları araştırmada akran değerlendirmenin öğretmen adaylarının öğretmenlik becerilerinin yanı sıra öz değerlendirme becerilerinin gelişimine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Biri (2014), öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında okullarda bir dönem boyunca öğretmen adaylarının birbirlerinin öğretimini izleyip değerlendirmelerini istediği çalışmasında, akran değerlendirmenin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleki bilgi ve becerilerine katkı sağlamasının yanı sıra eleştirel, yaratıcı ve yansıtıcı düşünme ile özgüven, motivasyon ve iletişim becerilerinin gelişimini de olumlu etkilediğini belirtmişlerdir.

Bu çalışmada, öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının okul uygulamaları sırasında yapmış oldukları akran değerlendirmelerinin mesleki becerilerinin gelişimine etkileri araştırılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada öğretmenlik uygulaması dersinde akran değerlendirme sürecine dâhil olan öğrencilerin deneyimlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının birbirlerine yaptıkları geri bildirimler ile konu alan bilgisi, alan eğitim bilgisi, planlama, öğretim süreci ve değerlendirme, sınıf yönetimi ve iletişim gibi yetkinliklerin geliştirilmesini ne derece etkilediğinin araştırılması çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarından gözlem ve görüşme yolu ile elde edilen bulgular altı başlık altında incelenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Araştırmada problemin bir yönünün derinlemesine ve kısa sürede çalışılmasına imkân sağlayan nitel araştırma yöntemlerinden “durum çalışması” (case study) kullanılmıştır. Durum çalışması ile “nasıl?”, “niçin?”, “ne?” sorularına cevap aranarak örnek olayları etraflıca incelemek amaçlanır. Bu araştırma metodunda mülakat, gözlem vb. birden fazla veri toplama araçları kullanılır. Bu da bize ulaşılan sonuçlara daha geniş açıyla bakmamızı ve alternatif yorumlar üretmemizi sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 321; Çepni 2004, s. 36).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi’nde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören Sosyal Bilgiler Öğretmenliği son sınıf öğrencilerinden seçilen 14 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklem seçimi yapılırken zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumlar hakkında bilgi veren “amaçlı örnekleme yöntemlerinden” “benzeşik (homojen) örnekleme yöntemi” kullanılmıştır. Benzeşik örnekleme yönteminin kullanılmasının amacı küçük, benzeşik bir örneklem oluşturma yoluyla belirgin bir alt grubu tanımlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 135,137).

Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak, “yarı yapılandırılmış görüşme formu” ve “gözlem formu” kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun kullanılmasında kaynak kişinin ilgi, görüş, tutum ve davranışlarını ortaya koyması, herhangi bir konuyla ilgili derinlemesine bilgi edinmeye olanak sağlaması gibi özellikleri etkili olmuştur (Balci, 2015; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Gözlem formuna yer verilmesinde gözlemin herhangi bir ortamda oluşan davranışı ayrıntılı, kapsamlı ve zamana yayılmış olarak resmetme olanağı sağlamasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Mülakat formu hazırlanırken öncelikle alanyazın taranarak akran değerlendirme yönteminin öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarına etkisini konu edinen çalışmalar belirlenmiştir. Belirlenen çalışmalardan yola çıkılarak taslak mülakat formu oluşturulmuştur. Formun geçerliğini artırmak amacıyla alanında uzman 3 akademisyenden görüş alınmıştır. Alınan geribildirimler doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilmiştir. Gözlem formu olarak ise MEB tarafından hazırlanan “*Aday Öğretmen Öğretmenlik Uygulaması Ders İçi Gözlem Genel Değerlendirme Formu*” kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplamak amacıyla gözlem formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması sürecinde birbirlerini “gözlem formu” aracılığıyla değerlendirmiştir. Gözlem formu yoluyla elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden “betimsel analiz tekniği” ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanmasıdır (Çepni, 2004). Öğretmen adaylarının akran değerlendirmesi yöntemine yönelik görüşleri ise “yarı yapılandırılmış görüşme formu” ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde ise “içerik analizi tekniği” kullanılmıştır. İçerik analizi herhangi bir yazılı metnin ya da belgenin içeriğinin incelenmesi, sayısal ya da istatistiksel olarak ortaya koyulmasında kullanılan bir analiz çeşididir (Ekiz, 2009). Araştırmadan elde edilen veriler araştırmacı tarafından kodlanmış ve gözlem formunda yer alan her bir öğretmen adayına A,B,C...yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan her bir öğretmen adayına ise ÖA1, ÖA2, ÖA3...şeklinde kodlar verilmiş araştırma verileri doğrudan yapılan alıntılarla da desteklenmiştir. Elde edilen analiz sonuçları alanında uzman kişilere inceletirilmiştir. Bu tür uygulamalarda güvenilirliği tespit etme yollarından birisi de elde edilen verilerin alanında uzman kişinin görüşüne sunulup görüş ve düşüncelerinin alınmasıdır (Ekiz, 2009).

Bulgular

Akran değerlendirmesi tekniğinin Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına etkisine yönelik olarak elde edilen bulgular bu bölümde sunulmuştur. Bu doğrultuda öğretmen adaylarından elde edilen veriler altı başlık altında incelenmiştir.

Akran Değerlendirmesinin Konu Alan Bilgisi Üzerindeki Etkisi

İlk olarak akran değerlendirmesi tekniğinin öğretmenlik uygulamasında, öğretmen adaylarının konu alan bilgisi üzerindeki durumu incelenmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler Tablo 1’de sunulmuştur.

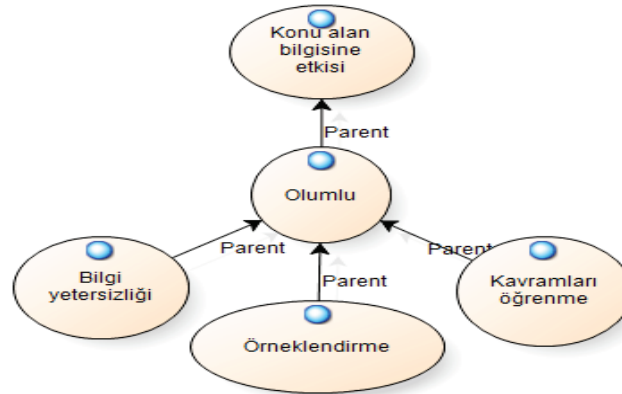
Tablo 1. Akran Değerlendirmesinin Konu Alan Bilgisi Üzerindeki Etkisi

Konu alan bilgisi	1. hafta			2. hafta			3. hafta			4. hafta			5. hafta			6. hafta		
	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş
Konunun temel kavramlarını bilme	I	C,D	AB	B	C,D	AE	K	A,B		D	A,B		CD	A,B		A	B,C	
		H,G	EK		H,G	KN	H	C,E		N	C,J,K,		F	H,E		D	H,E	
		F,J			F,I		F	G,I			L		I	G,F			G,F	
		L,M			J,L		J	K,L			M			I,J,K			I,J,K	
Konudaki temel ilke ve kavramları mantıksal olarak ilişkilendirebilme		B,C	AD		D,K	AB	B,C	A		C	A,B		B	A,H		C	A,B	
		H,E	KM		H,E	CF	D,H	F		D	H,E		C	E,I,J		D	H,E	
		G,F			G,I	KN	E,G	I		M	G,F		D	K,L		F	G,I	
		I,J,L			J,L		J,L	K		N	I,J		G	M,N			J,K,L,	
Konunun gerektirdiği sözel ve görsel dili kullanabilme		A,B	CD		B,H	AC	A,B	I		A,B	H		A	B,C		D	A,B	
		H,E	FK		E,G	DF	C,D	K		C,D	I		D	H,G			C,H	
		G,I			I,J,L	KN	H,E	L		E,G	J		E	F,J			E,G	
		J,L			M		G,F	N		F,M	K		I	K,L			F,I,J	
Konu ile alanın diğer konularını ilişkilendirebilme		BC	A,D	K	B	A,C	KM	J	A,B	I	DK	A	B	BD	A	AD	B,CE	
		G	H		G	D,H	N		C,D	K		C	H	G	C	H	,G,F,I	
		F	E		J	E,F			H,E	N		E	G	I	H		J,K,L,	
		I	J		I,L				G,F			F	I	J	E		MN	
	M	L						L,M			M	J	K	F				
		N									N	L	M	N				

Tablo 1’de öğretmen adaylarının birbirlerini 6 hafta boyunca gözlemleyerek gözlem formu aracılığıyla akran değerlendirmesi yaptıkları görülmüştür. Yapılan akran değerlendirmesi sonucunda konunun temel kavramlarını bilme bakımından; öğretmen adaylarından 10’unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdayken iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 4’ ünün durumunda herhangi bir değişiklik yaşanmadığı görülmüştür. Konudaki temel ilke ve kavramları mantıksal olarak ilişkilendirebilme bakımından; 10’unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdayken iyi yetişmiş duruma geldiği, 4’ ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna ulaşılmıştır. Konunun gerektirdiği sözel ve görsel dili kullanabilme bakımından; 12’sinin eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 1’inin performans düşüklüğü yaşadığı, 1’inin ise durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği ortaya koyulmuştur. Konu ile alanın diğer konularını ilişkilendirebilme bakımından; 10’unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 2’sinin

performans düşüklüğü yaşadığı ve 2'sinin ise durumlarında herhangi bir değişme olmadığı sonucuna varılmıştır.

Ayrıca öğretmen adaylarına akran değerlendirmesinin konu alan bilgisi üzerinde nasıl etki ettiği sorulmuştur. Öğretmen adaylarından konu ile ilgili elde edilen görüşler Model 1'de sunulmuştur.

Model 1. Akran Değerlendirmesinin Konu Alan Bilgisi Üzerindeki Etkisi

Öğretmen adayları akran değerlendirmesinin konu alan bilgisi üzerindeki etkisini değerlendirmişlerdir. Adaylarından 7'si konu kavramlarını öğrenmeyi daha çok önemsemeye başladığını, 5'i içeriğin somutlaştırılması amacıyla örnek vermenin önemini gördüğünü belirtirken, 2'si ise konu alan bilgisindeki eksikliklerini görmesinde etkili olduğunu vurgulamıştır. Konu alanı kavramlarını öğrenmenin önemine vurgu yapan öğretmen adaylarından ÖA2 "Bu süreçte kavramların öğretilmesinde yaşanan zorlukları gözlemledim. Bu nedenle derse hazırlanırken öğrencilerin sorabileceği soruları düşünerek derse hazırlanmada daha dikkatli olmamada faydalı oldu" şeklinde görüşlerini belirtirken ÖA12 "İçeriği örneklerle somutlaştırılmasının derse ilgiyi artırdığını gözlemledim. Bu nedenle ders anlatırken daha çok örnek vermemde etkisi oldu" ÖA1 ise; "Arkadaşlarım anlattığım derslerde ne kadar eksik açıklamalar yaptığımı ders sonu aldıkları notları gösterince farkına vardım. Ders anlatırken ben çok iyi anlattığımı zannediyordum. Ama öyle değilmiş..." şeklinde görüş bildirmiştir.

Akran Değerlendirmesinin Alan Eğitim Bilgisi Üzerindeki Etkisi

İkinci olarak akran değerlendirmesinin öğretmenlik uygulamasında, öğretmen adaylarının alan eğitim bilgisi üzerindeki etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Akran Değerlendirmesinin Alan Eğitim Bilgisi Üzerindeki Etkisi

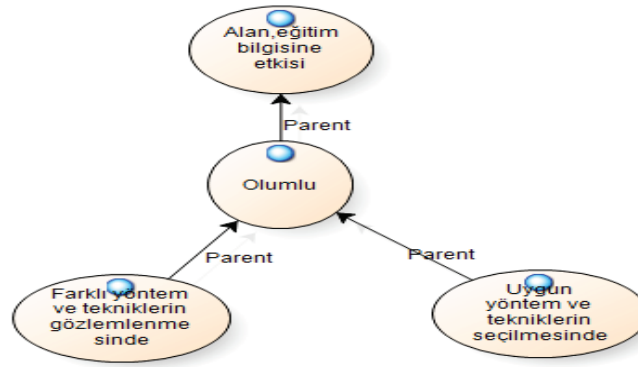
Alan eğitim bilgisi	1. hafta			2. hafta			3. hafta			4. hafta			5. hafta			6. hafta		
	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş
Özel öğretim yaklaşım, yöntem ve tekniklerini bilme	L	D,JE, AB		D,E	A,B		C,D	A,B		A,B	C,EF		AC	B,D		AC	B,N	
		KE, C		F,G	C,H		F,H	E,G		D,K	,GH,		FK	E,F		E	D,F	
		MG,		J,K	I,M		J,K	I,N		M,N	J			G,H			G,HI	
		NH,I		L	N		L,M				L,I			I,J,L			,J,KL	
														M,N			,M	

Tablo 2. Devamı

Alan eğitim bilgisi	1. hafta			2. hafta			3. hafta			4. hafta			5. hafta			6. hafta			
	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	
Öğretim teknolojilerinden yararlanabilme	L	A,B C,DF ,G H	E I J KM N		A,D K,L E,F G,H I,J M,N	B,C E,F G,H		A,B C,D J,ML , I,KN	C,D E,F G,H		C,D A,B K,M E,F G,H J,L N,I		C A,B F D,E I G,H N J,K L,M		F D,E G,H I J,K L,M		F A,B C D E G H,I,J K,M N		A,B C,D E,G H,I,J K,M N
Öğrencilerdeki yanlış gelişmiş kavramları bilme	BC L	E,KF ,MG HI,J	AD N	BC L	D,K H,G I	A,E F,M N	CJK	B,E F,G L	A,D H,I M,N		B,C D,EF ,G J,K M,N	A,H I,L	CD E I J KM	A,B F,G H,L N		B C D H,L I KM N	A,EF ,G H,L I KM N		A,EF ,G H,L I KM N
Öğrenci yanıtlarına uygun ve yeterli yanıt oluşturabilme	FG L	A M B,C N,D E,H I,L	J K	B,C E,F G,HI ,J L	A,D K,M N		C,EF ,G J,K ,LM, N	A,B D,HI N		A,B C,D E,F G,H I,J,K L,M N		I,J A,B C,D E,F G,H K,L M,N	A,B C,D E,F G,H I J K,L M,N		AB E F,G H,I J,KL MN	C,D F,G H,I J,KL MN		C,D F,G H,I J,KL MN	
Öğrenme ortamının güvenliğini sağlayabilme	L	D M E,FG ,HI,J K	AB C	C,KL ,DE, FG, HI,J	A,B M		C,D F,G J,K L,M	A,B E,H I		C,D A,B J,M E,F G,H I,KN		C,D A,B A J D,EF G,H KL, M N,I		A B,C J D,EF ,GH, KL, M N,I		C A,B J D,EF K ,GH, I L,M N		C A,B J D,EF K ,GH, I L,M N	

Tablo 2' de verilen bilgilere göre akran değerlendirmesi sonucunda özel öğretim yaklaşım, yöntem ve tekniklerini bilme bakımından; 10'unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 3'ünün performans düşüklüğü yaşadığı, 1'inin ise durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği görülmüştür. Öğretim teknolojilerinden yararlanabilme bakımından; öğretmen adaylarından 9'unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 4'ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği, 1'inin performans düşüklüğü yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerdeki yanlış gelişmiş kavramları bilme bakımından; 6'sının eksik ve kabul edilebilir bir durumdayken iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 7'sinin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği, 1'inin performans düşüklüğü yaşadığı sonucuna varılmıştır. Öğrenci yanıtlarına uygun ve yeterli yanıt oluşturabilme bakımından; 10'unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 4'ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği ortaya koyulmuştur. Öğrenme ortamının güvenliğini sağlayabilme bakımından; öğretmenlerden 8'inin eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 6'sının durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği belirlenmiştir.

Ayrıca öğretmen adaylarına akran değerlendirmesi yaklaşımının alan eğitim bilgisi üzerindeki rolü sorulmuştur. Öğretmen adaylarından konu ile ilgili elde edilen görüşler Model 2' de sunulmuştur.

Model 2. Akran Değerlendirmesinin Alan Eğitim Bilgisi Üzerindeki Etkisi

Model 2 incelendiğinde öğretmen adaylarından 12'si akran değerlendirmesinin uygun yöntem ve tekniklerin seçiminde etkili olduğunu, 3'ü farklı yöntem ve tekniklerin gözlemlenmesini sağladığını belirtmiştir. Uygun yöntem ve tekniklerin seçiminde etkili olduğunu belirten öğretmen adaylarından ÖA6 şunu ifade etmiştir; "Akran değerlendirme diğer öğretmen adaylarının da fikirleri alınarak dersle ilgili uygun etkinlik ve yöntemlerin ders anlatımı ve planlamasında kullanılmasını sağlamıştır." Farklı yöntem ve tekniklerin gözlemlenmesini sağladığını belirten öğretmen adaylarından ÖA2 "Akran değerlendirmesi yaptığım arkadaşın kullandığı yöntem ve teknikleri kendimin de kullanabileceğini düşündüm. Bu durum farklı yöntemler görmemi sağladı." şeklinde cevap vermiştir.

Öğretmen Adaylarının Planlama Becerisi Üzerindeki Etkisi

Üçüncü olarak akran değerlendirmesinin öğretmenlik uygulamasında, öğretmen adaylarının planlama becerisi üzerindeki etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Planlama Becerisi Üzerindeki Etkisi

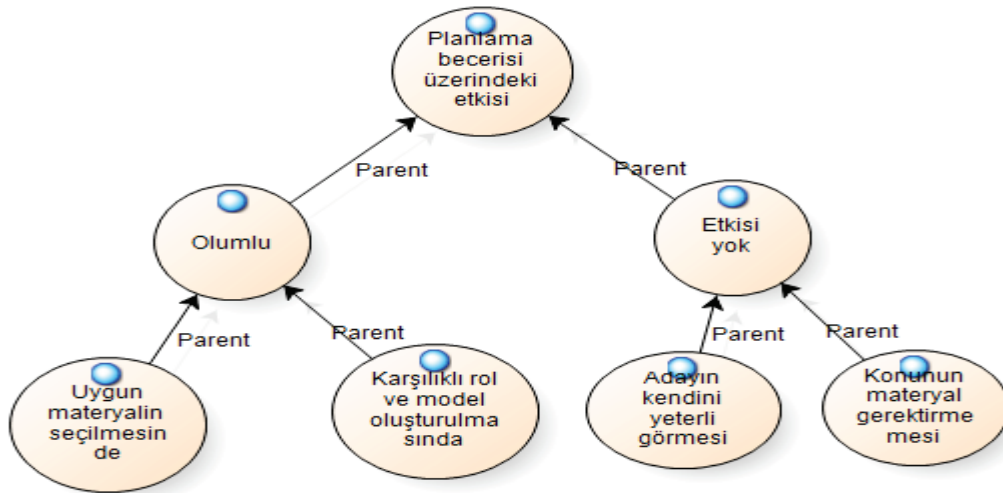
	1. hafta		2. hafta		3. hafta		4. hafta		5. hafta		6. hafta	
Planlama	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş
Ders planını açık, anlaşılır ve düzenli biçimde yazabilme	A,B C,G H F K N	DE I J L M	G A, C,E B D I J K L M N	G A, C,E B D I J K L M N	C A,B D E,G H,I J,K L,M N	D A,B C,E F,G H,I J,K L,M N	D A,B C,E F G,H I, J L,M N,K	D A,B C,E F G,H I, J L,M N,K	D A,B C,E F G,H I, J L,M N,K	AB D I, F K,M N, J	AB D I, F K,M N, J	C,E G,H I, F K,M N, J
Amaç ve hedef davranışları açık bir biçimde açıklayabilme	A,C D,E G,F M N	BH I J K L	A B D E J K N	C,H G,F I L M N	A B D E J K N	C,H G,F I L M N	B N E,FG I J,K L,M	A D,H G F N,K L,M	A D,H G F N,K L,M	B,C H,E I, J L,M N,K	C D F G,I K,L M,N J	A,B E,H G,I K,L M,N J
Hedef davranışlara uygun yöntem ve teknik belirleyebilme	A,D H,E G,J L,M N	BC F I K	A,C D,G J L M	B,HE F I,K N	A,B C,D E,G F J K N	I H I L M N	B KC EG F M N	A,D H,I J,LM N	A D E F,I M	B,C H,G F,I J,KL M	DK C,E H,G F,I L,M N,J	A,B C,E H,G F,I L,M N,J

Tablo 3. Devamı

Planlama	1. hafta			2. hafta			3. hafta			4. hafta			5. hafta			6. hafta		
	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş
Uygun araç-gereç ve materyal seçme ve hazırlama	B C HG F,I	E M N	AD K J L	ACG I H	B,D H,E F,J K,M	A L N	BC A,D H,E G,F I,J L	K M N	C J F N	DE A,B H,G I,K L,M N	J K M C D	G M B C A	H,E F,I L,N A	J	AC D H,I K,L M,N	B,E F,G H,I K,L M,N		
Hedef davranışlara uygun ölçme değerlendirme biçimleri belirleyebilme	B J L	C,H E,G F I M N	AD K L	B J L E G F I M	C H D M N K I M	A D M N K I M	BL C H E G K J N	A D I K M N	M D I M N	AB H J KN F I L	C,D E G F M L	A B K M L	C,D H,E G,F I,J L,N	A M J N	AK M F,I J,NL	B,C D,H E,G F,I J,NL		
Konuyu önceki ve sonraki derslerle ilişkilendirebilme	B I J L M	A,D H,G F,N	C E MN K	J L G,F I,K M	B,C D,H M,E N,I	A,K J N,I	D J F K L	C H I,M N	A,B E,G I,M N	B HM N K,L	CD G,F I,J K,L	A,E D N M	D E,G F,I K,L M,J	AB N F,I K,L M	C,H A E,G J K M	A D J K M	BC D J K N	E,H G,F I,M N

Tablo 3' de verilen bilgilere göre akran değerlendirmesi sonucunda ders planını açık, anlaşılır ve düzenli biçimde yazabilme bakımından; 6'sının eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetiştirilmiş bir duruma geldiği, 8'inin ise durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna varılmıştır. Amaç ve hedef davranışları açık bir biçimde açıklayabilme bakımından; öğretmen adaylarından 8'ieksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetiştirilmiş bir duruma geldiği, 6'sının durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği belirlenmiştir. Hedef davranışlara uygun yöntem ve teknik belirleyebilme bakımından; 10'unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdayken iyi yetiştirilmiş bir duruma geldiği, 3'ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği, 1'inin performans düşüklüğü yaşadığı ortaya koyulmuştur. Uygun araç-gereç, materyal seçme ve hazırlama bakımından; 9'unun kabul edilebilir bir durumdan iyi yetiştirilmiş bir duruma geldiği, 3'ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği, 2'sinin performans düşüklüğü yaşadığı görülmüştür. Hedef davranışlara uygun ölçme değerlendirme biçimleri belirleyebilme bakımından; öğretmen adaylarından 9'u kabul edilebilir bir durumdan iyi yetiştirilmiş bir duruma geldiği, 3'ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna varılmıştır. Konuyu önceki ve sonraki derslerle ilişkilendirebilme bakımından; 2'sinin performans düşüklüğü yaşadığı görülmüştür.

Gözlem ve değerlendirmenin dışında öğretmen adaylarına akran değerlendirmesinin planlama becerisi üzerindeki etkisi sorulmuştur. Öğretmen adaylarından konu ile ilgili elde edilen görüşler Model 3'te sunulmuştur.

Model 3. Öğretmen Adaylarının Planlama Becerisi Üzerindeki Etkisi

Model 3'e bakıldığında öğretmen adaylarından bazıları akran değerlendirmesinin dersi planlama sürecinde materyal seçimi ve kullanımı bakımından olumlu yönlerine dikkat çekerken bazı öğretmen adayları ise akran değerlendirmesinin materyal seçimi ve kullanımı üzerinde herhangi bir etkisi olmadığından bahsetmiştir. Yaklaşımın olumlu yönlerine değinen öğretmen adaylarından 9'u uygun materyalin seçilmesinde, 4'ü karşılıklı rol ve model oluşturulmasında etkili olduğunu ifade etmiştir. Uygun materyalin seçilmesinde etkili olduğunu vurgulayan öğretmen adaylarından ÖA13 "Anlattığımız konularda kullanacağımız materyalleri örnek olarak çocuklara sunmamız ve onların değerlendirmesini sağlamamız ve konuya göre materyal sağlamamızı sağlar." şeklinde ifade etmiştir. Karşılıklı rol ve model oluşturmada etkili olduğunu belirten öğretmen adaylarından ÖA14 ise "Arkadaşlarımızın materyallerine bakarak kendi materyallerimin eksikliklerini görüp kendi materyalimdeki eksiklerimi tamamladım." cevabını vermiştir. Yaklaşımın herhangi bir etkisi olmadığını belirten öğretmen adaylarından 1'i işlenen konunun materyal gerektirmediğini vurgularken, 1'i ise materyal seçme ve uygulamada yeterli olduğunu bu nedenle yaklaşımın kendisine bir şey katmadığını dile getirmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarından ÖA11; "Akran değerlendirmede ders planını hazırlamada çok büyük etkisi olduğu söylenebilir. Bazen var olan ders planlarından yarardım. Bu da eksik olan yönlerimi bulmama yardımcı oldu." Farklı yöntem ve tekniklerin gözlemlenmesinin sağlandığını belirten öğretmen adaylarından ÖA12 konuya yönelik; "Sürekli arkadaşlarımızla etkileşim hâlinde olduğumuz için eksiklerimizin ve tamamlamamız gereken şeyleri görerek kendimizi geliştirmeye imkân sağladı" demiştir. Sürenin yeterli kullanılmasında fayda sağladığını belirten öğretmen adaylarından ÖA1 ise şunu belirtmiştir; "Akran değerlendirilmesi dersi planlama konusunda olumlu etkiler kazandırdı. İlk anlatımlarda özellikle süreyi yeterince kullanmıyordum. Nedeni üniversitelerde yapılan blok dersler mantığıdır. Akran değerlendirmesi sürecinde bana dikkat ederek planlama yaptım."

Öğretmen Adaylarının Öğretim Süreci Ve Değerlendirme Üzerindeki Etkisi

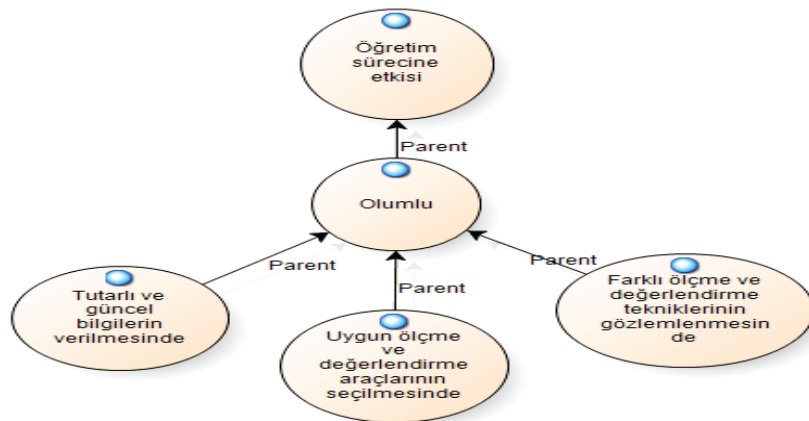
Dördüncü olarak akran değerlendirmesinin öğretmenlik uygulamasında, öğretmen adaylarında öğretim süreci üzerindeki etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Öğretim Süreci ve Değerlendirme Üzerindeki Etkisi

Öğretim süreci	1. hafta			2. hafta			3. hafta			4. hafta			5. hafta			6. hafta		
	Eksiği var	Kabul dileyebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul dileyebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul dileyebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş
Öğretim yöntem ve tekniklerini uygun kullanabilme	I	B,CH ,E G,F L,M N	A D J K	G	B,D H, E F, I J, L	A,C K,M N		A, D H, E F, J K, L	B,C G, I M,N	K	C,D N	A,B H,G F, I J, K L, M		A,C D,F E, G I, J K, L M, N	B,H E, G I, J K, L M, N	K	B D	A,C H, G F, I J, K L, M N
Süreyi verimli kullanabilme	C E I	D,H G,F M,N	A B J K L	E	C,D H,I J K,L M,N	A,B G,F K,L M,N	J	A,C D,H E,I	B,G F,K L, M N		A,B C,H E	D,G F, I J, K L, M N		A,C D,G F	B,H E, I J, K L, M N		A F	B,C D,E H,G I, J K, L M, N
Derse etkin katılımı sağlayabilme	I L	A,C D,H E,G M,N	B F J K	I J	C,D H,G L, M K, N	A,B E, F K, N	J	B,C D,H G, F I, K L	A,E M, N		A,B H,G F, M L, N	C,D E, I J, K L, N		A,C D, J M	B,H E, G F, I K, L N		A M	B,C D, E H, G F, I J, K L, N
Öğretime bireysel farklılıklara uygun sürdürebilme	B G F I L M	A,C H, E K, N	D J I L	B G I L	A,H E, F J, K M	C D		A,B C, D H, E G, F I, J K, L	M, N	K	A,C D, H E, F M, N	B,G I, J L		B,C D, G J, K M N	A,H E, F I, L N		C D K M N	A,B E, H G, F I, J L
Araç-gereç materyallerini sınıf düzeyine uygulayabilme	B I N	A,C H, E G, F M	D J K L	I	A,B H, E G, F J, N	C,D K, L M		H, E G, I J, N L, M	A,B C, D F, K L, M	B	E, F M	A,C D, H G, I K, L N		B,C F, M G, I K, L N	A,D H, E G, I J, K L, N		M	A,B C, D H, E G, F I, J K, L N
Özetleme ve uygun dönüt verebilme	I M	A,D H, G F, J L, N	B C E K		A,D H, G F, I J, K L, M	B,C E, N	J	B,D H, G F, L	A,C E, I K, M N		B D N	C,F J, K L, M I	A D I	B,C D, J N L, M	H, E G, F I, K L, M		A B C D	H, E G, F I, J K, L M, N
Konuyu yaşama ilişkilendirebilme	B N	D,H G, F I, J L	A C E K M	B	C,H G, F I, J K, L N	A,D E, M	B	A,C D, H G, F J, K	E, I L, M N		B D	C A, H E, G F, I J, K L, M N	D	B,C E, G F, I J, K L, M N	A,H E, G F, I J, K L, M N	D	B N	A,C H, E G, F I, J K, L M
Hedef davranışlara ulaşma düzeyini değerlendirebilme	H E G F I L N	D J K M	A B C L	E J L	A,D H, G F, I M, N K	B,C	I	B,D H, E G, F J, K L	A,C M, N		A,B H, E K, M N	C,D G, F I, J L	H G F I	E, N G F L, M	A,B C, D J, K L, M		A D	B,C H, E G, F I, J K, L M, N

Tablo 4’ de verilen bilgilere göre akran değerlendirmesi sonucunda öğretim yöntem ve tekniklerini uygun kullanabilme bakımından; 7’sinin eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 6’sının durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği, 1’inin performans düşüklüğü yaşadığı görülmüştür. Süreyi verimli kullanabilme bakımından; öğretmen adaylarından 11’i eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 3’ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna varılmıştır. Derse etkin katılımı sağlayabilme bakımından; 7’sinin eksik ve kabul edilebilir bir durumdayken iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 6’sının durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği ortaya koyulmuştur. Öğretime bireysel farklılıklara uygun sürdürebilme bakımından; 9’u eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 5’inin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği görülmüştür. Araç-gereç materyallerini sınıf düzeyine uygulayabilme bakımından; öğretmen adaylarından 9’u eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 5’inin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği ortaya koyulmuştur. Özetleme ve uygun dönüt verebilme bakımından; 9’u eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 4’ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna ulaşılmıştır. Konuyu yaşamla ilişkilendirebilme bakımından; 8’inin eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 6’sının durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği görülmüştür. Hedef davranışlara ulaşma düzeyini değerlendirebilme bakımından; 11’i eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 3’ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna varılmıştır.

Öğretmen adaylarına akran değerlendirmesinin öğretim süreci ve değerlendirme üzerindeki etkisi sorulmuştur. Öğretmen adaylarından elde edilen bulgular Model 4’de sunulmuştur.

Model 4. Akran Değerlendirmesinin Öğretim Süreci ve Değerlendirme Üzerindeki Etkisi

Model 4’den hareketle öğretmen adayları akran değerlendirmesi yapılmasını olumlu bulduklarını söylemiştir. Öğretmen adaylarından 11’i uygun ölçme ve değerlendirme araçlarının seçilmesinde, 3’ü farklı ölçme ve değerlendirme tekniklerinin gözlemlenmesinde, 1’i ise tutarlı ve güncel bilgilerin verilmesinde akran değerlendirmesinin yararlı olduğunu vurgulamıştır. Uygun ölçme ve değerlendirme araçlarının seçilmesinde etkili olduğunu belirten öğretmen adaylarından ÖA8 konuya yönelik şunu ifade etmiştir; “Ölçme değerlendirmeyi etkin kullanmama sebep oldu. Bununla beraber daha doğru ölçme araçları kullanmamı sağladı.” Akran değerlendirmesi sayesinde farklı ölçme ve değerlendirme tekniklerini gözlemlediğini belirten öğretmen adayı ÖA2 “Akran değerlendirmesi yaptığım arkadaşım ölçme değerlendirme yöntemi olarak istasyon tekniğine benzer bir teknikle öğrencilerden etkinlik istemişti. Bense ölçme değerlendirme yöntemi olarak çalışma yaprağı hazırlıyordum. Bu şekilde birbirimizden ölçme değerlendirme yöntemleri olarak neleri yapabileceğimizi öğrendik.” demiştir. Tutarlı ve güncel bilgilerin verilmesinde akran değerlendirmesinin rol oynadığını belirten ÖA1 ise; “Akran değerlendirme ölçme ve değerlendirme açısından olumlu önde etkiledi öğrenciye verdiğimiz bilgilerin tutarlılığına ve güncelliğine bakarak vermeye çalıştık.” cevabını vermiştir.

Akran Değerlendirmesinin Sınıf Yönetimi Üzerindeki Etkisi

Beşinci olarak akran değerlendirmesinin öğretmenlik uygulamasında, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi üzerindeki etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Akran Değerlendirmesinin Sınıf Yönetimi Üzerindeki Etkisi

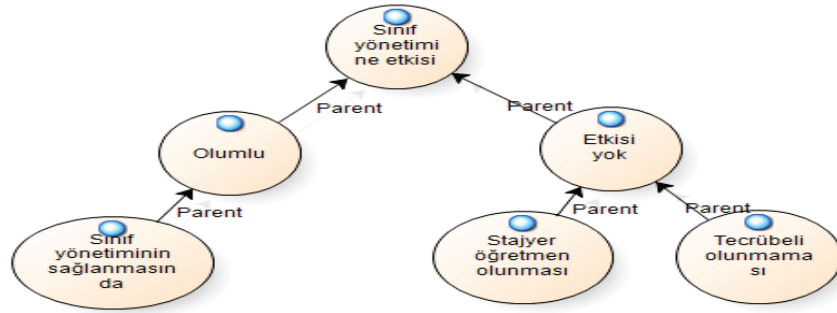
		1. hafta			2. hafta			3. hafta			4. hafta			5. hafta			6. hafta					
Sınıf yönetimi		Eksiği var	Kabul dileyebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul dileyebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul dileyebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş			
		Ders başında	Derse uygun giriş yapabileme	G	A,B	B	C	A,D	J	C	A,B	D	A,B	C	A,B	C	A,B	C	A,B	D	A,B	H,E
I	C,D			J	G	H,E	D	H,E	J	C,H	D	H,E	D	H,E	D	H,E	D	H,E	D	H,E	H,E	
J	H,E			I	F	K	G,F	E,G	J	G,F	I,K	G,F	I,K	G,F	I,K	G,F	I,K	G,F	I,K	G,F	G,F	
L	F,K			L	M	I,L	M,N	F,I	K,L	L,M	K,L	L,M	K,L	L,M	K,L	L,M	K,L	L,M	K,L	L,M	L,M	
Ders başında	Derse ilgi ve dikkat çekebilme	B	C,H	A	J	A	C,D	J	A	D,H	C	A,B	A	B,C	A	B,C	A	B,C	A	B,C	D,H	
		G,I	D	B	E,G	B	E,G	D	H,E	G	D	G	D	G	D	G	D	G	D	G	D	
		J	E	H	F	C	F,I	I	G,F	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H	F	E,G	
		L	F	I	J	K	M,N	J	L,M	J	E	J	E	J	E	J	E	J	E	J	E	F,I
Ders süresinde	Demokratik bir öğrenme ortamı sağlayabilme	G	C,H	A	A,C	B	H	A,B	A	B,C	A	B,C	A	B,C	A	B,C	D	A,B	D	A,B	C,H	
		E	B	D,H	F	E	C,D	E	D,H	G	D,H	G	D,H	G	D,H	G	D,H	J	C,H	J	C,H	
		I	D	E,G	J	G	F,I	M	G,F	I	E	M	E,G	M	E,G	M	E,G	M	E,G	M	E,G	
		L	F	I	K	L	J,K	L	J,K	I,J	F	J	F	J	F	J	F	J	F	J	F	F,I
Ders süresinde	Dersi ilgi ve güdünün sürekli sağlanabilme	M	J	L	N	M,N	K,L	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	
		N	K	M	N	M	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
		I	A,C	B	J	B,C	A	J	H,E	A	A,B	I	A	B	I	A	B	I	A	B	I	A
		L	D,H	F	L	D,H	F	G,F	B	C,D	J	H,G	C	C,H	F	C,H	F	C,H	F	C,H	F	C,H
Ders süresinde	Kesinti ve engelleme lere karşı uygun önlemler alabilmeme	M	E	K	M	E,G	K	I,K	C	H,E	L	F,I	K	G,I	K	G,I	K	G,I	K	G,I	K	
		N	G	I	N	I	L,M	D	G,I	N	J,M	L	J,M	L	J,M	L	J,M	L	J,M	L	J,M	
		J		N		N		N		K,M		N		M		N		M		N		M
		B	D	A	B	C,H	A	J	A,B	D	A,B	D	B,H	A	A,B	C	A,B	C	A,B	C	A,B	C
Ders süresinde	Övgü ve yaptırımlardan yararlanabilme	E	H	C	J	E	D	L	C,H	F	C,H	E	G,F	C	H,G	D	H,G	D	H,G	D	H,G	
		L	E	F	L	G	F	E,G	N	G,F	J	I,J	D	F	E	F	E	F	E	F	E	
		N	G	I	N	I	L,M	D	G,I	N	J,M	L	J,M	L	J,M	L	J,M	L	J,M	L	J,M	
		J		N		N		N		K,M		N		M		N		M		N		M
Ders süresinde	Övgü ve yaptırımlardan yararlanabilme	B	H	A,C	B	H,G	A	J	H	A,B	A	B,C	B	C	A,D	A	D,H	A	D,H	A	D,H	
		I	G	D	D	I	C	G	C,D	G	D,H	G	D,H	G	D,H	G	D,H	G	D,H	G	D,H	
		L	E	J	E	K	E,F	N	E,F	I,J	I,J	I,J	I,J	I,J	I,J	I,J	I,J	I,J	I,J	I,J	I,J	
		M	F	L	F	M	I,L	N	K,L	K,L	M,N	K,L	M,N	K,L	M,N	K,L	M,N	K,L	M,N	K,L	M,N	

Tablo 5. Devamı

		1. hafta			2. hafta			3. hafta			4. hafta			5. hafta			6. hafta		
Sınıf yönetimi		Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş
	Dersi		H	A,B	C	H	A,B	F	H	B,C	A,K	D	A,H	B,C		A,B	C,H		B,D
toparlayabilme		G	D,E	F	G	C,D	K		D,E	L,M		E,G	I		D,G	E,I		H,G	E,I
		I	J,L	K	I	E,J	M		G,F	N		F	J		F	J,K		F,N	J,K
			M,N			L,N			I,J			K	L			L,M			L,M
												N	M			N			
Ders sonunda	Gelecek dersle	B,D	A,C		D	A,H	B	B	H	A	B	A,C	H	D	A,B	C	D	B	A,H
	bilgi ve	H,E	G,I		E	G,I	C	D	M	C	D	E	G	H	E,F	J		C	G,F
	ödevler	F,J			F	K		E		G		F	I	G	N	K		E	I, J
	verebilme	K,L			J	M		F		I		J	K	I		L		N	K
	M,N			L	N		J		K		M	L			M				L
							L		N		N								M
Öğrencileri	D,H	A,B		A,H	D	B	A	B,C	M	A	D,H	B,C		B,C	A,D	A	B,D	C	
sınıftan	G,F	C,E		G,F	E	C	D	E,G	N	K	E,G	F,L		H,E	F,L		H,E	F	
çıkarmaya	I,J	M		I,J	N	M	H	F,I			I, J	N		G,I	N		G,I	L	
hazırlaya	K,L			K,L			J	L			N			J,K			J,K	N	
Bilme	N						K							M			M		

Tablo 5’de akran değerlendirmesinin derse uygun giriş yapabilme bakımından; öğretmen adaylarından 6’sı eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 8’inin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği görülmüştür. Derse ilgi ve dikkat çekebilme bakımından; 10’unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 4’ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna ulaşılmıştır. Demokratik bir öğrenme ortamı sağlayabilme bakımından; 9’unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 4’ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği, 1’inin performans düşüklüğü yaşadığı ortaya koyulmuştur. Dersi ilgi ve güdünün sürekli sağlanabilme bakımından; 10’unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 7’sinin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna varılmıştır. Kesinti ve engellemelere karşı uygun önlemler alabilme bakımından; 5’inin eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 9’unun durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği görülmüştür. Övgü ve yaptırımlardan yararlanabilme bakımından; 9’unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 5’inin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği belirlenmiştir. Dersi toparlayabilme bakımından; 7’sinin eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 7’sinin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna ulaşılmıştır. Gelecek dersle bilgi ve ödevler verebilme bakımından, 9’unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 5’inin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği görülmüştür. Öğrencileri sınıftan çıkarmaya hazırlayabilme bakımından 5’inin eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 9’unun durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği ortaya koyulmuştur.

Öğretmen adaylarına akran değerlendirmesinin sınıf yönetimi becerilerini nasıl etkilediğine yönelik soru sorulmuştur. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler Model 5’te sunulmuştur.

Model 5. Akran Değerlendirmesinin Sınıf Yönetimi Üzerindeki Etkisi

Model 5'e bakıldığında öğretmen adaylarından bazıları akran değerlendirmesinin sınıf yönetimi üzerinde olumlu etki bıraktığını savunurken bazı öğretmen adayları ise yaklaşımın sınıf yönetimi üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını ileri sürmüştür. Yaklaşımın olumlu yönlerine değinen öğretmen adaylarından 14'ü sınıf yönetiminin sağlanmasında yararlı olduğunu vurgulamıştır. Akran değerlendirmesinin sınıf yönetimini sağlamada yararlı olduğunu belirten öğretmen adaylarından ÖA15; "En başta yetersiz olan sınıf yönetimi beceri ilerleyen haftalarda olumlu yönde bir artış seyretmiştir." şeklinde ifade etmiştir. Yaklaşımın herhangi bir etkisi olmadığını belirten öğretmen adaylarından ÖA6 sürekli öğretmen pozisyonunda olunmaması (stajyer öğretmen) ve tecrübeli olunmaması nedeniyle yaklaşımın etkili olmadığını dile getirmiştir. ÖA6 konuya yönelik; "Sınıfta sürekli bir öğretmen pozisyonunda olmamamız hem de sınıf yönetimi konusunda henüz tecrübeli ve öğrencilere nasıl yaklaşmamız gerektiğini bilmemiz gerektiği açısından yaşadığımız tereddütler dolayısıyla yönetim konusunda herhangi bir genel düzelme olmadığı görüldü." cevabını vermiştir.

Akran Değerlendirmesinin İletişim Becerisi Üzerindeki Etkisi

Altıncı konu olarak akran değerlendirmesi tekniğini öğretmenlik uygulamasında, öğretmen adaylarında iletişim becerileri üzerindeki etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Akran Değerlendirmesinin İletişim Becerisi Üzerindeki Etkisi

	1. hafta			2. hafta			3. hafta			4. hafta			5. hafta			6. hafta		
İletişim	Eksiği var	Kabul dileyebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul dileyebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul dileyebilir	İyi yetiştirilmiş	Eksiği var	Kabul edilebilir	İyi yetiştirilmiş
Öğrencilerle etkili iletişim kurabilme	B	C, I L, N	A, D H, E G, F J, K M	B	G, I M	A, C D, H E, F K, L N	J	B	A, C D, H E, G F, I K, L M, N	C	A, B M	D, H E, G F, I J, K L, N	A, B	C, D H, E G, F I, J K, L M, N	A, B	C, D H, E G, F I, J K, L M, N	A, B	C, D H, E G, F I, J K, L M, N
Anlaşılır açıklamalar ve yönergeler verebilme		B, H G, F I, L N	A, C D, E J, K M		B, C D, I J	A, H E, G, F K L, M N	J	C	A, B D, H E, G F, I L, M N	A	B, C D M N	B, C H, E G, F I, J K, L	A	B, C D, H F E, I J, K L, M N	F	A, B C, D H, E G, I J, K L, M N	A, B	C, D H, E G, I J, K L, M N

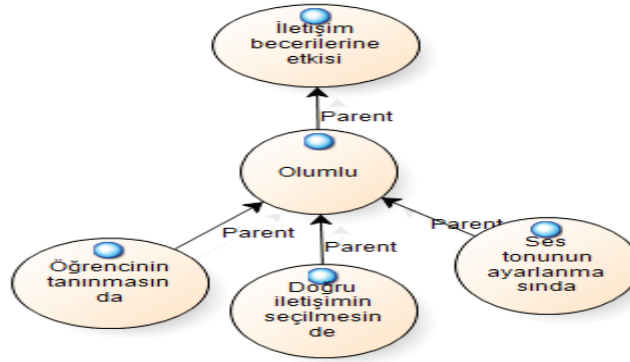
Tablo 6. Devamı

İletişim	1. hafta			2. hafta			3. hafta			4. hafta			5. hafta			6. hafta		
	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş	Eksikliği var	Kabul edilebilir	İyi yetişmiş
Konuya uygun düşündürücü sorular sorabilme	B I M N	A,H G,L	C,D E,F J,K	B	A,D I,J	C,H E,G F,M	J	A,B C,D	H,E G,F	C D	A,B H,E	B C	A,D H,E	C	A,B D,H			
Ses tonunu etkili bir biçimde kullanabilme	B C D I	K,L N	A,H E,G F,J M	B D	C,I J,K L	A,H E,G F,M N	B D J K	A C L M	H,E G,F I,N	B D J M	D C L M	A,C H,E G,F I,J L,M N	B C D J K	A,H E,G F,I L,M N	A D F,I L,M N	B,C H,E G,F I,J K,L M,N		
Öğrencileri ilgi ile dinleme		B,C H,E G,F I	A,D	A J	B,C D,H E,G F,I K,L M,N		A B C J K	D,H E,G F,I L,M N		C B C J K	A,B D,H E,G F,I J,K L,M N	A B C	C,D H,E G,F I,J K,L M,N	A C H,E G,F I,J K,L M,N	A C H,E G,F I,J K,L M,N			
Sözel dili etkili bir biçimde kullanabilme	E I M	A,B E,G J,K L,N	C H F	B,D E,I M	A,C H,G F,K N	B	D E J L K,M N	A,C H,G F,I K,M N	A D M	B,C H,E G,F I,J K,L N	D J E,G F,I K,L M,N	A,B C,H E,G F,I K,L M,N	D J E,G F,I K,L M,N	A,B C,H E,G F,I K,L M,N	D C,H E,G F,I K,L M,N	A,B C,H E,G F,I K,L M,N		
Beden dilini etkili bir biçimde kullanabilme	I M N	B,D G,F J,K L	A C H	D,F I,J K,L M,N	A,B C,H E,G	B	A D J N	C,H E,G I,M N	A D M	C,D H,E G,F I,J K,L N	A B K L M N	D J E,G F,I K,L M,N	A,B C,H E,G F,I K,L M,N	D C,H E,G F,I K,L M,N	A,B C,H E,G F,I K,L M,N	A,B C,H E,G F,I K,L M,N		

Tablo 6'da akran değerlendirmesinin öğrencilerle etkili iletişim kurabilme bakımından; öğretmen adaylarından 6'sı eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 8'inin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği görülmüştür. Anlaşılır açıklamalar ve yönergeler verebilme bakımından; 11'inin eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 3'ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna varılmıştır. Konuya uygun düşündürücü sorular sorabilme bakımından; 10'unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 4'ünün durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği ortaya koyulmuştur. Ses tonunu etkili bir biçimde kullanabilme bakımından; 8'inin eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 5'inin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna varılmıştır. Öğrencileri ilgi ile dinleme bakımından; 2'sinin eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 12'sinin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği görülmüştür. Sözel dili etkili bir biçimde kullanabilme bakımından;

9'unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 5'inin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği belirlenmiştir. Beden dilini etkili bir biçimde kullanabilme bakımından; 9'unun eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma geldiği, 5'inin durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği görülmüştür.

Öğretmen adaylarından birbirlerini gözlemlemelerin yanı sıra akran değerlendirmesinin iletişim becerisine nasıl katkı sağladığını ifade etmeleri istenmiştir. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler Model 6'da sunulmuştur.

Model 6. Akran Değerlendirmesinin İletişim Becerileri Üzerindeki Etkisi

Model 6'dan hareketle öğretmen adayları akran değerlendirmesinin iletişim becerilerine olumlu katkı sağladığını vurgulamıştır. Akran değerlendirmesinin iletişim becerilerine olumlu katkı sağladığını vurgulayan öğretmen adaylarından 9'u doğru iletişim yöntemlerinin seçilmesinde, 5'i sınıf içerisinde ders anlatırken ses tonunun ayarlanmasında, 3'ü öğrencinin tanınmasında etkili olduğunu ifade etmiştir. Doğru iletişim yöntemlerinin seçilmesinde katkısı olduğunu belirten öğretmen adaylarından ÖA4 şu şekilde belirtmiştir "Arkadaşlarım konuları anlatırken bazen öğrencilerle doğru iletişim kuramadılar. Bunun sonucunda sınıfı kontrol edemediler. Bende öğrencilerle iletişime geçerken en iyi yolu bularak verimli iletişimi öğrendim." ses tonunu ayarlamada etkili olduğunu belirten öğretmen adaylarından ÖA5 konuya yönelik; "Akran değerlendirmesi" iletişim konusunda, ses tonumu nasıl kullanmam gerektiği ile ilgili bilgi almamı sağladı ve bu konuda ilerlememe yardımcı oldu." derken öğrenciyi tanımada faydalı olduğunu belirten öğretmen adaylarından ÖA3 ise; "İletişim becerilerimin artmasına katkı sağladı. İlk haftalarda derste konuşan öğrencilere nasıl yaklaşmam gerektiğini tam olarak uygulayamıyordum derste kesintilere neden oluyordu, sonraları ise dersi bölmeden iyi bir iletişim yapmaya başladım. İletişim kurarken çocukların kişisel özelliklerini de dikkate alarak iletişim kurmaya başladım. En çok faydayı bu yönde sağladı." demiştir.

Öğretmenlik Uygulaması Sürecinde "Akran Değerlendirmesi" Yapmasına Yönelik Görüşleriniz Nelerdir?

Son konu olarak da öğretmen adaylarının akran değerlendirmesine yönelik görüş ve düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının hepsi akran değerlendirmesinin olumlu yönde etki bıraktığını bu yaklaşım sayesinde geri dönüt olarak eksiklerini tespit ettiklerini ifade etmiştir. ÖA9 konuya yönelik "Bu uygulama oldukça etkili olmaktadır. Yanlış ve doğrularımızın akranımız tarafından belirtilmesi daha iyi olmaktadır." demiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Akran değerlendirmesinin öğretmen yetiştirme süreci üzerindeki etkisini görmeye yönelik yapılan bu çalışmada öğretmen adayları 6 hafta boyunca birbirlerini gözlemleyerek gözlem formuyla değerlendirmiştir. Öğretmen adayları birbirlerini konu alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi, planlama, öğretim süreci, sınıf yönetimi ve iletişim bakımından değerlendirmiştir. Bunun yanında akran değerlendirme tekniğine yönelik görüşlerini de yarı yapılandırılmış görüşme formu ile birlikte belirtmiştir. Yapılan araştırma sonucunda şu sonuçlara ulaşılmıştır;

- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının büyük bir kısmı akran değerlendirmesi tekniğinin ile birlikte konu alan bilgisi bakımından, eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma gelmiştir. Adaylar ders planının oluşturulmasında, farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmasında akran değerlendirme yaklaşımının önemli rol oynadığını belirtmiştir. Koç (2011), Mirzeoğlu ve Özcan (2015) yapmış oldukları çalışmada, akran değerlendirmesinin öğretmen adaylarında mesleki bilgi bakımından eksik ve zayıf yönleri belirlediği ve sürecin öğretmen yeterliliklerini desteklediği sonucuna varmıştır.
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının tamamına yakını akran değerlendirmesi tekniğiyle birlikte alan eğitimi bilgisi bakımından, eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma gelmiştir. Akran değerlendirme tekniğinin uygun yöntem ve tekniklerin seçilmesinde adaylar önemli olduğunu ifade etmiştir. Akıllı (2007) yapmış olduğu çalışmada akran değerlendirmesi ile öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin yetkinliklerinin geliştirilmesinde önemli rol oynadığını ifade etmiştir.
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun akran değerlendirmesi tekniğiyle birlikte planlama becerileri, eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma gelmiştir. Adayların büyük bir kısmı değerlendirmenin kendilerinde dersi planlama becerisi bakımından uygun materyalin seçiminde olumlu etki ettiğini belirtmiştir.
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının büyük bir kısmı akran değerlendirmesi tekniğiyle birlikte öğretim süreci bakımından eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma gelmiştir. Adaylar akran değerlendirme yaklaşımının uygun ölçme ve değerlendirme araçlarının seçilmesinde önemli bir role sahip olduğunu dile getirmiştir. Bozkurt ve Demir (2012) yapmış oldukları çalışmada akran değerlendirmesinin öğretim süreci bakımından öğretmen adaylarında strateji kullanma becerisini arttırdığı bilgisine ulaşmıştır.
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının tamamına yakını akran değerlendirmesi tekniğiyle birlikte sınıf yönetimi bakımından eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma gelmiştir. Adaylar akran değerlendirme tekniğinin sınıfa hâkimiyet kurma becerisini geliştirdiğini dile getirmiştir. Mirzeoğlu ve Özcan (2015) tarafından yapılan bir çalışmada akran öğretiminin, öğretmen adaylarında sınıf yönetimi becerilerinin kazanılmasında olumlu etki ettiği sonucuna varılmıştır.
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun akran değerlendirmesi tekniğiyle birlikte iletişim becerileri, eksik ve kabul edilebilir bir durumdan iyi yetişmiş bir duruma gelmiştir. Yine büyük bir çoğunluğu bu tekniğin kendilerinde doğru iletişim yöntemlerinin seçilmesinde ve ses tonunun ayarlanması bakımından olumlu etki ettiğini belirtmiştir. Özcan ve Yurdabakan (2008), Mirzeoğlu ve Özcan (2015) yaptıkları bir çalışmada öz ve akran değerlendirmenin temel iletişim becerilerini artırdığı sonucuna ulaşmıştır.
- Genel olarak çalışmaya katılan öğretmen adayları akran değerlendirmesinin olumlu yönde etki bıraktığını bu teknik sayesinde geri dönüt alarak eksiklerini tespit ettiklerini ifade etmiştir. Akıllı (2007), Özcan ve Yurdabakan (2008), Şen (2009), Koç (2011), Demiraslan Çevik (2014), Mirzeoğlu ve Özcan (2015) yapmış oldukları çalışmada akran değerlendirmesi tekniği ile ilgili öğretmen adaylarının olumlu düşüncelere sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar daha önceki yıllarda yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçları destekler niteliktedir.

Sonuç olarak, akran değerlendirme tekniğinin, retmen adaylarının daha nitelikli yetiştirilmesinde ve retmenlik mesleğine ilişkin yetkinliklerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynadığı sonucuna varılmıştır.

neriler

Araştırmada elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak akran değerlendirmesi tekniği ile ilgili şu öneriler sunulmuştur;

- retmenlik uygulamalarına akran değerlendirme süreci dâhil edilerek retmen adaylarının mesleki bilgi bakımından daha iyi yetiştirilebilme ortamı oluşturulabilir.
- Akran değerlendirme tekniğine yönelik retmen adayları uzman kişiler tarafından çok iyi haberdar edilebilir ve sürece yönelik detaylı bilgilendirilebilir.
- Akran değerlendirmesi tekniğinden objektif sonuçlar alınabilmesi için birbirini tanımayan kişilerden gruplar oluşturulabilir.
- Akran değerlendirmesi tekniğinin farklı yönleri, diğer araştırmacılar tarafından ele alınabilir.

Kaynakça

- Akıllı, M. (2007). *Öz değerlendirme ve akran değerlendirme yöntemlerinin öğretmen eğitimine katkısı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Akkuş, Z. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşıma dayalı ölçme ve değerlendirme etkinliklerine ilişkin görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31, 13-27.
- Al-Barakat, A. ve Al-Hassan, O. (2009). Peer assessment as a learning tool for enhancing student teachers' preparation. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 37(4), 399-413.
- Alicı, D. (2008). Öğrenci performansının değerlendirilmesinde kullanılan diğer ölçme araç ve yöntemleri. S. Tekindal (Ed.), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Anderson, R. S. (1998). Why talk about different ways to grade? The shift from traditional assessment to alternative assessment. *New Directions for Teaching and Learning*, 74, 5-16.
- Assessment Reform Group. (2002). *Testing, motivation and learning*. Cambridge, England: University of Cambridge Faculty of Education.
- Ataman, M. ve Kabapınar, Y. (2012). Sosyal bilgiler (4-5. sınıf) programlarındaki ölçme değerlendirme yöntemlerinin kullanılma nedenleri ve uygulamaların yeterliliği. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 94-114.
- Ayas, A. (2016). Kavram öğrenimi. S. Çepni (Ed.), *kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji öğretimi* (Genişletilmiş 13. Bs.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Baki, A. (2008). *Kuramdan uygulamaya matematik eğitimi* (4. bs.). Ankara: Harf Eğitim Yayıncılığı.
- Balcı, A. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler* (11. bs.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Biri, H. (2014). *Akran değerlendirme yönteminin öğretmen eğitimine katkısı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Black, P., Harrison, C., Lee, C., Marshall, B. ve Wiliam, D. (2003, April). The nature and value of formative assessment for learning. AERA Chicago etkinliğinde sunulmuş bildiri.
- Boud, D. (1995). *Enhancing learning through self-assessment*. London: Kogan Page.
- Boud, D., Cohen, R. ve Sampson, J. (2001). Peer learning and assessment. D. Boud, R. Cohen ve J. Sampson (Ed.), *Peer learning in higher education* içinde (s. 67-81). London: Kogan Page.
- Bozkurt, E. ve Demir, R. (2012). Öğrenci görüşleriyle akran değerlendirme: Bir örnek uygulama. *İlköğretim Online*, 11(4), 966-978.
- Cihanoğlu, M. O. (2008). *Alternatif değerlendirme yaklaşımlarından öz ve akran değerlendirmenin işbirlikli öğrenme ortamlarında akademik başarı, tutum ve kalıcılığa etkileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çepni, S. (2004). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (3. bs.). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çepni, S. (2008). Performansların değerlendirilmesi. E. Karip (Ed.). *Ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 196-234). Ankara: Pegem Akademi.
- Çınar, G. (2014). *Akran geri dönütünün İngilizce'yi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma kaygısı üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çaç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Delandshere, G. (2002). Assessment as inquiry. *Teachers College Record*, 104(7), 1461-1484.
- Demiraslan Çevik, Y. (2014). Dönüt alan mı memnun veren mi? Çevrimiçi akran sönütü ile ilgili öğrenci görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3(1), 10-23.
- Dündar, M. S. (2016). *Akran değerlendirmesini uzaktan eğitimde kullanımı ve akademik başarıya etkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

- Efe, B. (2014). *Akran geri dönütünün öğrencilerin genel yazma performansı üzerindeki etkisi ve onların akran geri dönütüne karşı tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çaç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri, yaklaşım yöntem ve teknikler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Falchikov, N. (2001). *Learning together: Peer tutoring in higher education*. London: Routledge.
- Gielen, S., Peeters, E., Dochy, F., Onghena, P. ve Struyven, K. (2010). Improving the effectiveness of peer feedback for learning. *Learning and Instruction, 20*(4), 304-315.
- Gipps, C. (1994). *Beyond testing: Towards a theory of educational assessment*. London: Falmer.
- Glover, P. ve Thomas, R. (1999). Coming to grips with continuous assessment. *Assessment in Education, 6*(1), 117-127.
- Gümüşok, F. (2014). *İngiliz dili öğretmen adaylarını değerlendirme sürecine dâhil etme: Uygulama dersinde yansıtıcı düşünme olarak öz-değerlendirme ve akran-değerlendirme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güner, F. (2012). *Yazma etkinliğinde akran dönütü ve bu tekniğin "wiki" ile uygulanmasına ilişkin öğrenci algıları üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Hinett, K. ve Weeden, P. (2000). How am i doing? Developing critical self-evaluation in trainee teachers. *Quality in Higher Education, 6*, 245-257.
- Koç, C. (2011). The views of prospective class teachers about peer assessment in teaching practice. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 11*(4), 1979-1989.
- Le Hebel, F., Constantinou, C. P., Hospesova, A., Grob, R., Holmeier, M., Montpied, P. ... ve Žlábková, I. (2018). Students' perspectives on peer assessment. J. Dolin ve R. Evans (Ed.), *Transforming assessment* içinde (s. 141-173).
- Libman, Z. (2010) Alternative assessment in higher education: An experience in descriptive statistics. *Studies in Educational Evaluation, 36*, 62-68.
- Liu, N. F. ve Carless, D. (2006). Peer feedback: The learning element of peer assessment. *Teaching in Higher Education, 11*(3), 279-290.
- Lu, J. ve Law, N. (2011). Online peer assessment: Effects of cognitive and affective feedback. *Instructional Science, 40*(2), 257-275.
- Majdoddin, K. (2010). Peer assessment: An alternative to traditional testing. *MJAL, 2*, 196-405.
- Meek, S. E. M., Blakemore, L. ve Marks, L. (2017) Is peer review an appropriate form of assessment in a MOOC? Student participation and performance in formative peer review. *Assessment and Evaluation in Higher Education, 42*(6), 1000-1013. doi: 10.1080/02602938.2016.1221052
- Mirzeoğlu, D. A. ve Özcan, G. (2015). Akran öğretimi ile işlenen okul deneyimi dersi hakkında öğrenci görüşleri ve kazanımları. *Sport Sciences, 10*(4), 16-33.
- Newmann, F. M. (1997). Authentic assessment in social studies: Standards and examples. G. D. Phye (Ed.), *Handbook of classroom assessment: Learning, adjustment and achievement*. San Diego, CA: Academic Press.
- Nicol, D. J. ve Macfarlane-Dick, D. (2006). Formative assessment and self-regulated learning: A model and seven principles of good feedback practice. *Studies in Higher Education, 31*(2), 199-218.
- Olgun, M. (2011). *İlköğretim 4. sınıf fen ve teknoloji dersinde öz ve akran değerlendirme uygulamalarının yer aldığı işbirlikli öğrenme yönteminin öğrencilerin başarı, tutum ve bilişüstü becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özan, S. (2008). *Öz ve akran değerlendirmenin temel iletişim becerileri üzerindeki etkileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özan, S. ve Yurdabakan, İ. (2008). Öz ve akran değerlendirmenin temel iletişim becerileri üzerindeki etkileri. *Tıp Eğitim Dünyası, 1*(27), 27-39.

- Palm, T. (2008). Performance assessment and authentic assessment: A conceptual analysis of the literature. *Practical Assessment Research & Evaluation*, 13(4), 1-11.
- Reinders, H. ve Lazaro, N. (2007). Current approaches to assessment in self-access language learning. *TESL-EJ*, 11(3), 1-13.
- Ross, J. A., Hannay, L. ve Hogaboam-Gray, A. (2000). The impact of secondary school reform on student assessment. Final report of Ministry of Education and Training Transfer Grant, September 2000.
- Rowntree, D. (1987). *Assessing students: How shall we know them?*. London: Kogan Page.
- Sabancı, O. ve Yazıcı, K. (2017). Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarının incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 128-153.
- Sadler, P. M. ve Good, E. (2006). The impact of self- and peer-grading on student learning. *Educational Assessment*, 11(1), 1-31. doi: 10.1207/s15326977ea1101_1
- Shepard, L. A. (2000). The role of assessment in a learning culture. *Educational Researcher*, 29(7), 4-14.
- Sluijsmans, D. ve Prins, F. (2006). A conceptual framework for intergrating peer assessment in teacher education. *Studies in Educational Evaluation*, 32, 6-22.
- Sluijsmans, D., Dochy, F. ve Moerkerke, G. (1999). Creating a learning environment by using self-, peer- and coassessment. *Learning Environment Research*, 1, 293-319.
- Snowball, J. D. ve Mostert, M. (2013). Dancing with the devil: Formative peer assessment and academic performance. *Higher Education Research & Development*, 32(4), 646-659.
- Søndergaard, H. ve Mulder, R. A. (2012). Collaborative learning through formative peer review: Pedagogy, programs and potential. *Computer Science Education*, 22(4), 343-367.
- Stiggins, R. J. (2000). *Classroom assessment: A history of neglect, a future of immense potential*. Annual Meeting of the American Educational Research Association etkinliğinde sunulmuş bildiri, New Orleans.
- Şen, İ. A. (2009). Akran-mikro öğretimin yetiştirme programındaki etkisinin araştırılması. *Eğitim ve Bilim*, 34(151), 165-174.
- Temizkan, M. (2009). Akran değerlendirmenin konuşma becerisinin geliştirilmesi üzerindeki etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 90-112.
- Topping, K. J. (2009). Peer assessment. *Theory Into Practice*, 48, 20-27.
- Tseng, S. C. ve Tsai, C. C. (2007). On-line peer assessment and the role of the peer feedback: A study of high school computer course. *Computers & Education*, 49(4), 1161-1174.
- Uysal, K. (2008). *Öğrencilerin ölçme değerlendirme sürecine katılması: Akran değerlendirme ve öz değerlendirme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Vickerman, P. (2009). Student perspectives on formative peer assessment: An attempt to deepen learning? *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 34(2), 221-230.
- Wiggins, G. (1993). Assessment: Authenticity, context, and validity. *Phi Delta Kappan*, 75(3), 200-214.
- Wiggins, G. (1998). *Educative assessment: Designing assessments to inform and improve student performance*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Yager, R. E. (1995). Constructivism and the learning of science. S. M. Glynn ve R. Duit (Ed.), *Learning Science in the Schools* içinde (s. 35-58). N.J.: Lawrence Erlbaum Associates Inc.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurdabakan, İ. ve Olğun, M. (2011). Öz ve akran değerlendirmenin öğrenme ve bilişüstü bilgi üzerindeki etkisi: Sonuçsal geçerlik. *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications* içinde (s. 479-488).